MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

E-PORADNIK
POWIATU CHEŁMSKIEGO

WYDANIE IV

pomocprawna.oic.lublin.pl
www.powiat.chelm.pl
www.oic.lublin.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland" w Lublinie

Realizator Projektu i Wydawca:
Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland" z siedzibą w Lublinie
ul. Gospodarcza 26
20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
http://www.oic.lublin.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland" w Lublinie

Publikacja bezpłatna.
E-Poradnik przygotowany w ramach umowy nr 76.2018 z dnia 31.12.2018r zawartej z POWIATEM CHEŁMSKIM pod tytułem: Powierzenie prowadzenia dwóch punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie chełmskim w 2019 roku.

Praca zbiorowa

Autor:
Anna Szynal– Radca Prawny

Lublin, grudzień 2019

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, edukacja prawna 3
2. Kontakty z dzieckiem 5
3. Podstawy pozbawienia władzy rodzicielskiej 7
4. Przesłanki rozwodu w świetle przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego a także orzecznictwa Sądu Najwyższego 9
5. Separacja faktyczna i prawna - zagadnienia ogólne 11
6. Skutki orzeczenia rozwodu i separacji 13
7. Testament jako forma rozrządzenia na wypadek śmierci 15
8. Obowiązki przedsiębiorcy przy zawieraniu umów z konsumentami 17

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Miejsca świadczenia pomocy:

I punkt

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	09.30 - 13.30	Urząd Gminy Dubienka, ul. 3 Maja 6
Wtorek	09:30 - 13:30	Urząd Gminy Dorohusk, ul. Niepodległości 50
Środa	07.30 - 11.30	Urząd Gminy Wojsławice, ul. Rynek 30
Czwartek	08:30 - 12:30	Urząd Gminy Białopole, ul. Chełmska 1
Piątek	11:15 - 15:15	Urząd Gminy Żmudź, ul. Kasztanowa 22

II punkt

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	08.00 - 12.00	Starostwo Powiatowe w Chełmie pl. Niepodległości 1
Wtorek	08.00 - 12.00	Starostwo Powiatowe w Chełmie pl. Niepodległości 1
Środa	08.00 - 12.00	Starostwo Powiatowe w Chełmie pl. Niepodległości 1
Czwartek	08.00 - 12.00	Starostwo Powiatowe w Chełmie pl. Niepodległości 1
Piątek	07:00- 11:00	Starostwo Powiatowe w Chełmie pl. Niepodległości 1

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr **82/562-75-07**

Na jaką pomoc możemy liczyć?

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- ✓ poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym
- ✓ oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym
- ✓ w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowoadministracyjnym,
- ✓ wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

- ✓ przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym,
- ✓ sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań,
- ✓ nieodpłatną mediację (świadczona od roku 2020).

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych:

- ✓ z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Kto może skorzystać?

Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatne porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Inne informacje

Porady co do zasady udzielane są podczas osobistej wizyty w punkcie porad. Osobom, które ze względu na niepełnosprawność ruchową nie są w stanie przybyć do punktu lub osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się – po uprzednim zgłoszeniu ww. faktu pod wskazany nr telefonu oraz złożeniu ww. oświadczenia wraz ze wskazaniem okoliczności uzasadniających udzielenie porady poza punktem – może zostać udzielona porada za pomocą środków porozumiewania się na odległość w umówionym terminie.

Edukacja prawna

Edukacja prawna jest procesem ustawicznym, prowadzonym wobec obywateli w każdym wieku. Edukacja młodzieży szkolnej obejmuje wiedzę na temat podstawowych praw oraz obowiązków, funkcjonowania profilaktyki i zwalczania przestępstw a także funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ma ona na celu zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu oraz uwrażliwieniu na potrzebę zachowania porządku prawnego.

Szczególną wartość w edukacji prawnej mają metody aktywizujące oraz zajęcia praktyczne poruszające zagadnienia prawne. Pozwalają one uczniom skonfrontować ich dotychczasowe doświadczenie i poglądy z uniwersalnymi wartościami oraz literą prawa. To wyposaża ich w wiedzę i kształtuje umiejętność rozwiązywania problemów.

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

2. Kontakty z dzieckiem

Zgodnie z art. 113 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Tak więc uprawnienie powyższe nie jest uzależnione od przysługiwania rodzicowi władzy rodzicielskiej. W uchwale z 26.9.1983 r. (IIICZP 46/83, OSNCAP 1984, Nr 4, poz. 49) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że nieprzyznanie w razie sądowego ustalenia ojcostwa ojcu dziecka władzy rodzicielskiej nad nim nie wyłącza prawa ojca dziecka do osobistej styczności z nim. Podobnie, pozbawienie władzy rodzicielskiej, nie skutkuje ex lege zakazem kontaktu rodzica z dzieckiem, chyba że taki zakaz styczności zostanie orzeczony przez Sąd.

Kontakty rodziców z dziećmi nie są jedynie ich przywilejem , ale należą do sfery obowiązków zarówno dzieci jak i rodziców. Jako formy kontaktów z dzieckiem należy wskazać nie tylko przebywania z dzieckiem, ale też utrzymywanie korespondencji, i korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość.

Kwestia uregulowania kontaktów z dzieckiem nabiera doniosłości w przypadku gdy rodzice dziecka żyją w rozłączeniu. Wtedy, zgodnie z art. 113 (1) KRiO sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia. W przypadku braku możliwości dojścia przez rodziców do takiego porozumienia, właściwy do rozstrzygnięcia jest sąd opiekuńczy, miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka, do którego należy złożyć stosowny wniosek, wskazując w nim m. in. proponowany przez wnioskodawcę sposób kontaktów. Sąd ustala kontakty z dzieckiem mocą postanowienia wydanego w postepowaniu nieprocesowym.

W praktyce niejednokrotnie nie daje się realizować kontaktów w pożądanym zakresie ze względu na negatywne do nich nastawienie dziecka czy też rodzica sprawującego nad nim bieżącą pieczę. Konsekwencją stwierdzenia takich przeszkód nie powinno być, co do zasady, ograniczenie kontaktów przez Sąd (chyba że tymczasowo), lecz zastosowanie środków pozwalających na zmianę tego nastawienia.

Sąd w orzeczeniu ustalającym kontakty z dzieckiem, jeśli uzna że wymaga tego dobro dziecka może ograniczyć ich utrzymywanie poprzez:
zakazanie spotykania się z dzieckiem; zakazanie zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu; zezwolenie na spotykanie się z dzieckiem tylko w obecności drugiego z rodziców albo opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd; ograniczenie kontakty do określonych sposobów porozumiewania się na odległość; zakazanie porozumiewania się na odległość. Katalog powyższy jest otwarty.

W sprawie o ograniczenie utrzymywania kontaktów z dzieckiem sąd może udzielić zabezpieczenia np. przez tymczasowe zakazanie spotykania się z dzieckiem. Podstawą zabezpieczenia jest tu uprawdopodobnienie istnienia roszczenia oraz uprawdopodobnienie istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. W sprawie o ograniczenie utrzymywania kontaktów z dzieckiem sąd

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

orzeka w przedmiocie zabezpieczenia po przeprowadzeniu rozprawy, chyba że chodzi o wypadek niecierpiący zwłoki. Uwzględniając wniosek o zabezpieczenie przez uregulowanie sposobów kontaktów z dzieckiem, sąd - na wniosek uprawnionego - może w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia zagrozić obowiązanemu nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego na wypadek naruszenia obowiązków określonych w tym postanowieniu .
Ograniczając utrzymywanie kontaktów z dzieckiem, nie określa się czasu trwania tego ograniczenia. Sąd opiekuńczy może zmienić rozstrzygnięcie w sprawie kontaktów, gdy wymaga tego dobro dziecka.

Oprócz rodziców uprawnionymi (i zobowiązanymi) do kontaktów z dzieckiem są: również rodzeństwo, dziadkowie, powinowaci w linii prostej, inne osoby, jeżeli sprawowały one przez dłuższy czas pieczę nad dzieckiem. Osoby te, podobnie jak rodzice dziecka, w przypadku braku możliwości dojścia do porozumienia z opiekunami prawnymi dziecka w sprawie kontaktów z nim mają prawo wystąpić o ustalenie takich kontaktów przez Sąd.

Kontakty ustalone w postanowieniu przez Sąd podlegają egzekucji.
Postępowanie w sprawie wyegzekwowania kontaktów z dzieckiem uregulowane zostało w art. 598(15)-598(21)k.p.c. Jego istotą jest wymierzenie kary pieniężnej osobie utrudniającej kontakty z dzieckiem na rzecz osoby uprawnionej do kontaktów. Wyróżnia się w nim dwie fazy- fazę określania wysokości kary oraz fazę nakazania zapłaty konkretnej kwoty pieniężnej. Postępowanie wszczynane jest na skutek złożenia wniosku o zagrożenie ukaraniem oznaczoną przez wnioskodawcę kwotą. Do wniosku takiego dołączyć należy odpis wykonalnego orzeczenia albo wykonalnej ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem (np. wyrok rozwodowy, postanowienie ustalające kontakty z dzieckiem). We wniosku należy uprawdopodobnić utrudnianie lub uniemożliwianie kontaktów z dzieckiem, jak również określić konkretne zachowania, które będą skutkowały nałożeniem kary pieniężnej, np. uniemożliwienie osobie uprawnionej do kontaktu spotkania z dzieckiem w terminie wynikającym z orzeczenia sądu itp. Wydanie postanowienia następuje po wysłuchaniu przez sąd uczestników postępowania. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

W przypadku niewypełniania wskazanego wyżej obowiązku przez osobę, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty kary (np. uniemożliwienia kontaktu w ustalonym terminie,) należy złożyć kolejny wniosek – tym razem o nakazanie zapłaty kary, wskazując konkretne naruszenie (bądź większą ich ilość), jakich osoba ta się dopuściła. Jeżeli Sąd ustali że osoba, której w pierwszej fazie postępowania zagroził nakazaniem zapłaty kary, nadal nie wypełnia swego obowiązku, nakaże on zapłatę kary, zgodnie z ilością naruszeń, jakich dopuściła się strona utrudniająca kontakty. Ponadto art. 5989(17)kpc stanowi, iż jeżeli do kontaktu nie doszło na skutek działań lub zaniechań osoby pod której pieczą dziecko pozostaje (np. niewyrażenie zgody na zabranie dziecka, wbrew postanowieniu Sądu)sąd opiekuńczy przyzna od tej osoby uprawnionemu do kontaktu zwrot jego uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z przygotowaniami podjętymi celem realizacji orzeczonych kontakty. Kosztami takimi mogą być np. koszty dojazdu do miejsca zamieszkania dziecka, jak również wszelkie inne koszty bezpośrednio związane z wykonywaniem kontaktów.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
ISO 9001 PCA ZETOM-CERT
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

3. Podstawy pozbawienia władzy rodzicielskiej

Pozbawienie władzy rodzicielskiej stanowi jeden z najdalej, idących pozostających do dyspozycji sądu opiekuńczego, a przewidzianych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym , środków ingerencji w sferę władzy rodzicielskiej. W wyniku jego zastosowania rodzic traci całkowicie władzę rodzicielską. Analiza piśmiennictwa i orzecznictwa Sadu Najwyższego pozwala przyjąć, iż - sąd może uciec się do tego środka dopiero wtedy, gdy stosowane dotychczas środki łagodniejsze nie odniosły skutku, bądź gdy ze względu na okoliczności danego przypadku jest oczywiste, że stosowanie tych łagodniejszych środków byłoby bezcelowe [*J. Ignatowicz,J. Pietrzykowski*(red.), Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem).Należy podkreślić, iż celem tego środka, nie jest „ukaranie" rodziców, lecz służy on jedynie ochronie rzeczywistych interesów dziecka.

Zgodnie z art. 111 § 1 KRO Sąd obligatoryjnie orzeka o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, w następujących przypadkach

1) braku możliwości wykonywania władzy rodzicielskiej z powodu trwałej przeszkody,
2) nadużywania przez rodziców władzy rodzicielskiej,
3) zaniedbywania przez nich swych obowiązków względem dziecka w sposób rażący

Ad 1

Przez trwałą przeszkodę należy rozumieć, obiektywne okoliczności uniemożliwiające wykonywanie władzy rodzicielskiej. Podług utrwalonego zapatrywania doktryny i judykatury przez trwałą przeszkodę, uniemożliwiającą wykonywanie władzy rodzicielskiej, należy rozumieć taki układ stosunków, który wyłącza sprawowanie przez rodziców władzy rodzicielskiej na stałe w tym sensie, że albo według rozsądnego przewidywania nie można ustalić czasu trwania tego układu albo - co najmniej - że układ ten będzie istniał przez czas długi (postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 2 czerwca 2000 r. II CKN 960/00)Do takich przeszkód można zaliczyć np. nieuleczalną chorobę, zaginięcie czy osadzenie w zakładzie karnym, w przypadku gdy przewidywane odbycie kary nie nastąpi przed uzyskaniem pełnoletności przez dziecko. Za wystarczającą podstawę pozbawienia władzy rodzicielskiej , nie uznaje się raczej wyjazdu rodzica za granicę, nawet na stałe, chyba że jest połączone za całkowitym brakiem zainteresowania dzieckiem

Ad. 2

Nadużycie władzy rodzicielskiej polega na korzystaniu przez rodzica z praw przysługujących mu względem dziecka wbrew dobru dziecka i niezgodnie z interesem społecznym. Nadużycie władzy rodzicielskiej może polegać np. na zmuszaniu dziecka do nadmiernej i nieodpowiedniej pracy, na wpajaniu w dziecko zasad aspołecznych lub niemoralnych itp. Nadużywanie władzy rodzicielskiej zachodzi także wówczas, gdy postępowanie rodzica obiektywnie wywiera destrukcyjny wpływ na proces wychowania i rozwoju psychicznego dziecka, choćby nie było to związane z subiektywnym, negatywnym nastawieniem rodzica wobec dziecka (postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 7 września 2000 r. I CKN 931/00). Wśród innych wymienianych w piśmiennictwie i judykaturze przejawów nadużywania władzy rodzicielskiej należy wskazać nałóg pijaństwa rodziców; ich rozwiązły tryb życia; uprawianie przestępczego procederu ; uchylanie się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka; nadmierne karcenie, zwłaszcza cielesne, dziecka; wykorzystywanie dziecka do czynów nierządnych, w tym nakłanianie go do uprawiania prostytucji;; wychowywanie dziecka we wrogości do drugiego z rodziców; nakłanianie dziecka do przestępczego procederu; doprowadzenie, przez brak dbałości, do nagannego zachowywania się dziecka w szkole i do złych jego postępów

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

w nauce, pozbawienie dziecka jego naturalnego środowiska rodzinnego i bezpośredniej pieczy drugiego z rodziców przez bezprawne zatrzymanie go u siebie, zwłaszcza gdy łączy się to z wywiezieniem dziecka wbrew woli drugiego z rodziców na stałe za granicę (orzeczenie SN z 14.10.1970 r., IIICRN 181/70)

W zasadzie nie stanowią podstawy pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej spory między rodzicami, występujące w szczególności na tle wykonywania tej władzy, chyba że spory te przybrały drastyczne rozmiary i formy i wywierają zdecydowanie ujemny wpływ na psychikę dziecka (*A. Zieliński*, Sądownictwo opiekuńcze, s. 182).

Ad 3

Zaniedbywanie obowiązków stanowi podstawę pozbawienia władzy rodzicielskiej jedynie w przypadku gdy można je zakwalifikować jako rażące. W postanowieniu. z 19.6.1997 r. (III CKN 122/97, niepubl.) Sąd Najwyższy dokonał wykładni pojęcia rażącego zaniedbania obowiązków, wskazując, że "(…) do pozbawienia władzy rodzicielskiej upoważniają sąd tylko (…) poważne zaniedbania bądź zaniedbania o mniejszej wadze, które nabierają cech niepoprawności i uporczywości. W przepisie art. 111 § 1 k.r.o. chodzi o zaniedbania rodziców, które cechuje uporczywość, niepoprawność i nasilenie złej woli. Zaniedbania o mniejszym ciężarze, nieosiągające takich cech, uzasadniają jedynie wydanie odpowiednich zarządzeń przewidzianych w art 109 k.r.o.". Zaniedbania wobec dziecka może przybierać formy różnych naruszeń, wyrażać się one mogą m. in. W sprawowaniu nieprawidłowej pieczy nad osobą dziecka, nadużywaniem alkoholu, oraz uchylaniem się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka

Poza wskazanymi wyżej, obligatoryjnymi podstawami pozbawienia władzy rodzicielskiej, w przypadku stwierdzenia przez sąd opiekuńczy istnienia zagrożenia dobra dziecka może on zarządzić umieszczenie małoletniego m.in. w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Podsumowując powyższe rozważanie warto wskazać, iż podczas orzekania Sąd winien każdorazowo zważyć, jak forma ingerencji jest najbardziej celowa, z punktu widzenia interesów dziecka a przy tym jak najmniej dotkliwa. Instytucja powyższa ma chronić interesy dziecka, a nie stanowić narzędzie, do którego mogą w sposób nieograniczony sięgać skonfliktowani rodzice dziecka.

Pozbawienie władzy rodzicielskiej lub jej zawieszenie może być orzeczone także w wyroku orzekającym rozwód, separację albo unieważnienie małżeństwa.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

4. Przesłanki rozwodu w świetle przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego a także orzecznictwa Sądu Najwyższego

Rozwód i separacja, pomimo podobnych skutków prawnych jakie wywołują, są instytucjami od siebie niezależnymi, a prawo polskie nie przewiduje możliwości przekształcenia separacji w rozwód.

Zarówno w celu uzyskania orzeczenia o separacji jak i rozwiązującego małżeństwo przez rozwód należy wykazać zupełny rozkład pożycia małżonków. W przypadku rozwodu konieczne jest również udowodnienie przez Sądem, iż rozkład ten ma charakter trwały.

Rozkład jest zupełny, jeżeli pożycie małżeńskie ustało na wszystkich jego płaszczyznach, przejawiając się ustaniem małżeńskiej więzi duchowej (uczuciowej), fizycznej (intymnej) oraz gospodarczej. W świetle orzecznictwa SN, rozkład pożycia jest trwały, gdy brak jest perspektyw (widoków) powrotu małżonków do wspólnego pożycia. W wytycznych z 1955 r. SN wskazał, że "do uznania, że rozkład jest trwały nie jest konieczne stwierdzenie, że powrót małżonków do pożycia jest bezwzględnie wyłączony. Wystarczy oparta na doświadczeniu życiowym ocena, że w okolicznościach sprawy powrót małżonków do wspólnego pożycia nie nastąpi. Należy przy tym mieć na uwadze indywidualne cechy charakteru małżonków" (teza II, pkt 2).Przy ustalaniu trwałości rozkładu pożycia znaczenie ma czas jego trwania. Im rozkład pożycia jest dłuższy, tym większe prawdopodobieństwo jego trwałości choć nie jest to czynnik przesądzający. W wyr. z 14.12.1984 r. (III CRN 272/84, OSNC 1985, Nr 9, poz. 135) SN stwierdził, że "w świetle art. 56 § 1 KRO krótki upływ czasu od daty zawarcia związku małżeńskiego przez osoby w młodym wieku i krótki stosunkowo okres rozkładu pożycia nie wyłączają samo przez się orzeczenia rozwodu z uzasadnieniem, że rozkład pożycia z tych względów nie jest zupełny i trwały, jeżeli poza tym nie wchodzi w grę żadna z negatywnych przesłanek rozwodu. W konkretnej bowiem sytuacji życiowej małżonków można z dużym stopniem prawdopodobieństwa stwierdzić, że więź fizyczna, psychiczna i gospodarcza nie ma szans rozwoju w przyszłości, mimo że niewiele czasu upłynęło od zawarcia małżeństwa i rozejścia się stron".

Pomimo, iż pomiędzy stronami doszło do trwałego i zupełnego rozkładu pożycia Sąd w pewnych przypadkach może oddalić powództwo o rozwód.

Rozwód nie jest dopuszczalny gdy jego orzeczenie mogłoby godzić w dobro wspólnych małoletnich dzieci. Obecnie ugruntowany jest pogląd, iż nie sposób arbitralnie stwierdzić, iż rozwód jest sprzeczny z interesem dzieci, a taka ocena należy do Sądu Orzekającego w sprawie. Niemniej jednak w praktyce sądowej oddalenie powództwa na takie podstawie jest nadzwyczaj rzadkie. Powołując się na utrwalone poglądy doktryny i orzecznictwa, należy uznać, iż jeżeli sąd stwierdzi, że orzeczenie rozwodu nie naruszy dobra dziecka w większym stopniu niż istniejący zupełny i trwały rozkład pożycia rodziców, to powinien wydać wyrok orzekający rozwód.

Kolejną przesłanką negatywną orzeczenia rozwodu jest sytuacja gdy żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, a drugi małżonek nie wyrazi zgody na rozwód. Pomimo braku powyższej zgody, rozwód jest jednak dopuszczalny gdy odmowa małżonka jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Analiza orzecznictwa SN obrazuje, że najczęściej występującymi okolicznościami, które

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

przemawiają za uznaniem odmowy zgody na rozwód za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, są: znaczny upływ czasu od powstania zupełnego i trwałego rozkładu pożycia małżonków i/lub nawiązanie przez jednego z małżonków, na ogół powoda, trwałego związku faktycznego z osobą trzecią (w szczególności jeżeli pochodzą z niego małoletnie dzieci).Niemniej jednak ocena powyższego, zależy każdorazowo od oceny Sądu Orzekającego w sprawie.

W sprawie o rozwód postępowanie dowodowe ma przede wszystkim na celu ustalenie okoliczności dotyczących rozkładu pożycia, jak również m. in. okoliczności dotyczących dzieci stron i ich sytuacji. W każdej sprawie o rozwód sąd zarządza przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron. Jeżeli strony zgodnie wnoszą o rozwiązanie małżeństwa, a małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może ograniczyć postępowanie dowodowe do powyższego przesłuchania . Gdy w małżeństwie są małoletnie dzieci, sąd nie może ograniczyć się do przesłuchania samych małżonków stąd, na etapie składania pozwu, zasadny jest wniosek o dopuszczenie przez Sąd dowodu z przesłuchania świadków na okoliczności związane z ustaniem pożycia małżonków.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

5. Separacja faktyczna i prawna - zagadnienia ogólne

Separacja, uregulowana w art 61(1) i nast. Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi sformalizowaną instytucję prawną polegającą na usankcjonowaniu orzeczeniem sądowym stanu separacji faktycznej, czyli obrazowo mówiąc, życia w rozłączeniu. Tak więc , w celu ograniczenia lub zniesienia wzajemnych praw i obowiązków małżonków nie wystarczy sam fakt pozostawania małżonków w separacji faktycznej, ale konieczne jest jej sformalizowanie przed Sądem. Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale z 7.8.1974 r.,(III CZP 46/74, OSNC 1975, Nr 12, poz. 160)gdzie skonstatował, że w zasadzie w czasie separacji faktycznej "trwają wszystkie skutki wynikające z zawarcia małżeństwa, w szczególności obowiązek małżonków wzajemnej pomocy i zaspokajania potrzeb rodziny.

Nie oznacza to, jednak, że separacja faktyczna, która nie została usankcjonowana prawnie nie wywołuje żadnych skutków prawnych na gruncie prawa rodzinnego oraz innych dziedzin prawa, ponieważ m. in

1. wyklucza nakazanie przez sąd, aby wynagrodzenie za pracę albo inne należności przypadające małżonkowi, który nie spełnia ciążącego na nim obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, były w całości lub w części wypłacane do rąk drugiego małżonka (art 28KRO)
2. wyłącza uprawnienie do działania za drugiego małżonka w sprawach zwykłego zarządu w razie przemijającej przeszkody (art29 KRO);
3. może uzasadniać, jako "ważny powód", zniesienie wspólności majątkowej, w tym z datą wsteczną (art 52 KRO), jeżeli uniemożliwia lub znacznie utrudnia współdziałanie małżonków w zarządzie majątkiem wspólnym;
4. może doprowadzić do zupełnego rozkładu pożycia (który jest przesłanką konieczną orzeczenia separacji przez sąd lub zupełnego i trwałego rozkładu pożycia (który jest przesłanką konieczną orzeczenia rozwodu
5. może mieć wpływ na określenie przez sąd sposobu wykonywania przez rodziców władzy rodzicielskiej

Niemniej jednak, w celu uporządkowania stosunków osobistych i majątkowych małżonków pozostających w separacji faktycznej , konieczne jest dokonanie jej legitymizacji przez Sąd.
Skutki separacji, są co do zasady tożsame, ze skutkami rozwodu. Podstawą różnicą jest fakt, iż na skutek separacji nie następuję rozwiązanie małżeństwa. Istotą separacji jest więc zniesienie w sformalizowanym postępowaniu sądowym obowiązku wspólnego życia małżonków, bez naruszenia węzła małżeńskiego.

Jest to instytucja godna polecenia dla osób, które z przyczyn światopoglądowych nie chcą skorzystać z prawa do żądania rozwodu, służąc przy tym, przynajmniej w założeniu umożliwieniu małżonkom przemyślenia celowości definitywnego rozejścia się i ewentualnego powrotu do wspólnego pożycia, co się łączy z prawem do żądania zniesieniem separacji. Zgodnie z intencją ustawodawcy formalnie orzeczona separacja ma przede wszystkim doprowadzić do pojednania się (pogodzenia) małżonków i ponownego nawiązania pożycia

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

Przesłanką konieczną (tzw. pozytywną) orzeczenia separacji jest zupełny rozkład pożycia małżonków. Zupełny rozkład pożycia małżonków oznacza ustanie ich wspólnego życia na wszelkich jego płaszczyznach, przejawiając się w ustaniu małżeńskiej więzi duchowej (uczuciowej), fizycznej (intymnej) oraz gospodarczej. Dla orzeczenia separacji – w przeciwieństwie do rozwodu – zupełny rozkład pożycia małżonków nie musi być trwały.

A zatem orzeczenia separacji nie wyklucza perspektywa wznowienia wspólnego pożycia przez małżonków. Czas trwania rozkładu pożycia małżonków nie jest jednak bez znaczenia przy orzekaniu separacji. Należy podzielić pogląd, że w celu stwierdzenia, iż więzi małżeńskie uległy rozkładowi z reguły potrzebny jest pewien okres. Okresu pozostawania małżonków w rozłączeniu, uzasadniającego orzeczenia separacji nie sposób określić, w oderwaniu od okoliczności konkretnej sprawy .Nie może być to jednak okres zbyt krótki, gdyż wtedy istnieje ryzyko oddalenia wniosku o separację jako niezgodnego z zasadami współżycia społecznego. Oczywiście w przypadku gdy oboje małżonków zgodnie wnoszą o orzeczenie separacji znacznie upraszcza postępowanie dowodowe przed Sądem.

Poza przypadkami gdy Sąd może oddalić wniosek o separację, na skutek uznania ze pomiędzy stronami nie doszło do trwałego rozkładu pożycia, orzeczenie separacji nie jest dopuszczalne, jeżeli wskutek niej miałoby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków. Przesłanka ta nie znajduje zastosowania, jeżeli sąd orzeka separację na zgodne żądanie małżonków, która jest dopuszczalna tylko, jeżeli małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci (art. 611§ 3 KRO).Po drugie, orzeczenie separacji jest niedopuszczalne, jeżeli z innych względów byłoby to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Postępowanie w sprawie o separację może toczyć się w trybie procesowym albo nieprocesowym. Orzekanie separacji w trybie procesowym należy do właściwości rzeczowej sądów okręgowych. Powództwo wytacza się przez sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda. Opłata sądowa od pozwu o separację ma charakter stały i wynosi 600 zł, Wyrok orzekający separację mają charakter konstytutywny i służy od niego apelacja

Tryb postępowania nieprocesowego jest niewątpliwie mniej skomplikowany, ale jest dostępny wyłącznie, jeżeli separacja orzekana jest na podstawie zgodnego żądania małżonków, którzy nie mają wspólnych małoletnich dzieci. Orzekanie o separacji na zgodne żądanie małżonków należy do właściwości rzeczowej sądów okręgowych. Właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu małżonkowie mają wspólne zamieszkanie, a w braku takiej podstawy – sąd miejsca ich wspólnego pobytu. Opłata od wniosku wynosi 100 zł.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

6. Skutki orzeczenia rozwodu i separacji

Zarówno separacja orzeczona przez Sąd jak i rozwód powodują określone skutki w sferze osobistej i majątkowej małżonków. Artykuł 61(4) § 1 KRO przewiduje, że orzeczenie separacji ma skutki takie, jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Podstawowa różnica sprowadza się do tego, że małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć nowego małżeństwa. Tak więc, orzeczenie separacji, w przeciwieństwie do orzeczenia rozwodu, nie powoduje ustania małżeństwa W tym celu konieczne jest uzyskanie rozwodu.

Ponadto w odróżnieniu od małżonków rozwiedzionych, małżonkowie pozostający w separacji obowiązani są jednak do wzajemnej pomocy, jeżeli wymagają tego względy słuszności (art. 61(4)§ 3 KRO). Orzeczenie separacji powoduje powstanie między małżonkami rozdzielności majątkowej. Jest to ustrój przymusowy, który w czasie trwania separacji nie może zostać zmieniony na mocy umowy majątkowej małżeńskiej.

Ponadto w odróżnieniu od orzeczenia rozwodu, które jest definitywny, separację można znieść mocą stosownego orzeczenia Sądu. Wniosek o zniesienie separacji musi być jednak zgłoszony zgodnie przez obojga małżonków. Żądanie zniesienia separacji nie musi zostać wyrażone przez oboje małżonków we wspólnym wniosku. Z wnioskiem wystąpić może jeden z małżonków, a drugi małżonek może wyrazić zgodę na zniesienie separacji w odpowiedzi na wniosek lub w oświadczeniu złożonym na rozprawie. Artykuł 61 (6)§ 1 KRO stanowi, że na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka o zniesieniu separacji. Przepis ten nie pozostawia wątpliwości, że sąd jest związany zgodnym żądaniem małżonków zniesienia separacji. Prawo do żądania zniesienia separacji nie jest ograniczone żadnym terminem. Sprawa o zniesienie separacji rozpoznawana jest w trybie nieprocesowym przez Sąd Okręgowy, w którego okręgu małżonkowie mają wspólne zamieszkanie, a w braku takiej podstawy – sąd miejsca ich wspólnego pobytu

Jeśli chodzi o skutki rozwodu to małżonkowie z momentem uprawomocnienia się wyroku o stają się osobami stany wolnego, od tego momentu ustaje też między nimi wspólność majątkowa.

Rozwiązanie małżeństwa przez rozwód nie oznacza, że stosunki prawne między małżonkami nawiązane w czasie trwania ich związku uznawane są za niebyłe. Jeżeli ustawa tak stanowi, niektóre skutki zawarcia małżeństwa trwają mimo jego ustania. Po pierwsze małżonek, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił dotychczasowe nazwisko, zostaje przy nazwisku zmienionym, chyba że złożył oświadczenie przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego o powrocie do dotychczasowego nazwiska w ciągu trzech miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu. Ponadto rozwód nie ma wpływu na prawa i obowiązki rodziców względem dzieci wynikające z pokrewieństwa. W wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga jednak o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem, a także orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Konsekwencją uprawomocnienia się wyroku rozwodowego jest ustanie małżeńskiego obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. Rozwiedzeni małżonkowie mogą być zobowiązani

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

do wzajemnej alimentacji na zasadach określonych w art 60 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego . Tak więc małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzionego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczyniać się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

7. Testament jako forma rozrządzenia na wypadek śmierci

W polskim prawie przewiduje się jedynie dwie podstawy powołanie do spadku. Są to dziedziczenie na podstawie testamentu, a także na podstawie ustawy, przy czym dziedziczenie testamentowe ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym. Tak więc nie istnieje inna możliwość rozporządzeniem swoim mieniem na wypadek śmierci. Jedyną skuteczną formą takiego rozporządzenia jest testament. Może on zostać sporządzony zarówno samodzielnie przez przyszłego spadkodawcę jak i w innych formach przewidzianych ustawą np. w formie aktu notarialnego. Zarówno testament notarialny jak i własnoręczny wywołuje takie samie skutki prawne. Niemniej jednak, przy sporządzanie testamentu samodzielnie, należy pamiętać, iż powinien on być sporządzony odręcznie przez przyszłego spadkodawcę, opatrzony datą i podpisem spadkodawcy. Nieumieszczenie daty nie skutkuje zawsze nieważnością testamentu, Natomiast, zgodnie z literalnym brzmieniem art. 949 § 1 KC nieważny będzie testament utrwalony w inny sposób niż odręcznie, np. spisany na maszynie do pisania (postanowienie SN z 2.4.1998 r., I CKU 16/98) , albo komputerze, laptopie, tablecie, smartfonie itp. i następnie wydrukowany czy sporządzony w jakikolwiek inny, mechaniczny sposób. Testament odręczny sporządza sam testator i nie jest przy tym wymagana obecność świadków. Treść testamentu nie jest uregulowana prawnie, istotne jest aby wola testatora została wyrażona w sposób jasny i nie budzący wątpliwości, w szczególności co do osoby przyszłego spadkodawcy.

Istnieją również szczególne rodzaje testamentów. Należy do nich testament ustny, którego sporządzenie możliwe jest tylko gdy istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. W literaturze wskazuje się, że jako takie okoliczności, które uniemożliwiają lub bardzo utrudniają sporządzenie testamentu zwykłego, mogą być traktowane zarówno okoliczności zewnętrzne wobec spadkodawcy, jak powódź czy epidemia, jak i te dotyczące jego osoby, np. objęcie go kwarantanną z uwagi na chorobę zakaźną (*M. Pazdan*, w: *K. Pietrzykowski*, Komentarz KC, t. 2, 2011, s. 1106). Dla ważnego złożenia testamentu ustnego ustawodawca wymaga, by spadkodawca ustnie oświadczył swoją ostatnią wolę przy jednoczesnej obecności trzech świadków. Świadkiem nie może być osoba dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

pozostające z nią w stosunku przysposobienia. Spełnienie tych wymogów jest konieczne dla uznania ważności takiego testamentu. Przepisy przewidują dwa sposoby stwierdzenia treści testamentu ustnego – albo przez sporządzenie pisma stwierdzającego treść takiego testamentu (art. 952 § 2 KC), albo przez zgodne zeznania świadków złożone przed sądem (art. 952 § 3 KC). Każdy testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uniemożliwiły spadkodawcy sporządzenie testamentu zwykłego, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu. Bieg terminu ulega zawieszeniu przez czas, w ciągu którego spadkodawca nie ma możności sporządzenia testamentu zwykłego.

Poza wypadkami wskazanymi wyżej każdy testament jest nieważny jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (np. niepoczytalność w chwili sporządzania testamentu); pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści; pod wpływem groźby. Nieważność takiego testamentu ustala Sąd, na żądanie osoby, której przysługuje interes prawny zgłoszone w terminie lat trzech od dnia, w którym osoba ta dowiedziała się o przyczynie nieważności, nie później jednak, niż przed upływem lat dziesięciu od otwarcia spadku. Powoływanie się na nieważność testamentu po tym terminie jest nieskuteczne..

Spadkodawca może w każdej chwili odwołać cały testament lub jego części. Odwołanie może nastąpić przez sporządzenie nowego testamentu z klauzulą odwołującą poprzedni testament, dokonanie w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania go lub też zniszczenie istniejącego testamentu w zamiarze odwołania go.

Na koniec warto dodać, iż choć w prawie polskim przewidziano całkowitą swobodę w zakresie rozrządzania swoim majątkiem na wypadek śmierci, to należy się liczyć z faktem, iż , poza ścisłe określonymi wypadkami, zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy przysługuje od spadkobiercy testamentowego połowa wartości tego udziału, a jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadał przy dziedziczeniu ustawowym.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716

Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371

tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

8. Obowiązki przedsiębiorcy przy zawieraniu umów z konsumentami

Zgodnie z ustawą o prawach konsumenta, każdy przedsiębiorca, który zawiera umowę z konsumentem obowiązany jest, najpóźniej z chwilą wyrażenia przez konsumenta woli zawarcia umowy (zanim umowa zostanie zawarta) , o ile informacje te nie wynikają już z okoliczności**,** w sposób jasny i zrozumiały, udzielić mu informacji

1) identyfikujących przedsiębiorcę;
2) dotyczących czasu trwania umowy;
3) dotyczących głównych cech świadczenia oraz sposobu i terminu jego spełnienia,
4) o cenie lub wynagrodzeniu, wraz z podatkami i opłatami i innymi kosztami;
5) o odpowiedzialności przedsiębiorcy za jakość świadczenia;
6) o usługach świadczonych przez przedsiębiorcę po sprzedaży oraz o gwarancji.

Informacje powinny być przekazane w sposób jasny i zrozumiały. **Kryteria oceny powyższego powinny być stosowane co do zasady w oparciu o model przeciętnego konsumenta.**

Ponadto przepis art. 8 ust.3 ustawy nakłada na przedsiębiorcę obowiązek poinformowania konsumenta przed zawarciem umowy nie tylko o łącznej cenie lub wynagrodzeniu za świadczenie wraz z podatkami, ale także o opłatach za dostarczenie, usługi pocztowe oraz innych kosztach.

Powyższe obowiązki nie dotyczą drobnych umów życia codziennego wykonywanych natychmiast po ich zawarciu.

Dodatkowo ustawodawca nałożył na przedsiębiorcę bezwzględny nakaz uzyskania wyraźnej zgody konsumenta na wszelkie dodatkowe płatności ponad wynagrodzenie uzgodnione za główne świadczenie przedsiębiorcy. Z**goda konsumenta na dodatkowe płatności musi być udzielona najpóźniej w chwili wyrażenia przez niego woli związania się umową .Jeżeli przedsiębiorca nie otrzymał wyraźnej zgody konsumenta, lecz założył jej istnienie przez zastosowanie domyślnych opcji, które konsument musi odrzucić w celu uniknięcia dodatkowej płatności, konsument ma prawo do zwrotu uiszczonej płatności dodatkowej. Przepis powyższy stosuje się także do umów zawieranych na odległość.**

W przypadku umów zawieranych na odległość lub poza lokalem przedsiębiorcy, poza informacjami wskazanymi wyżej przedsiębiorca dodatkowo obowiązany jest poinformować konsumenta o sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy, a także przekazania wzoru formularza odstąpienia od umowy. Nie wystarcza zatem samo poinformowanie o istnieniu prawa do odstąpienia – informacja ta musi być przekazana w sposób jasny i zrozumiały wraz z gotowym do wypełnienia przez konsumenta drukiem.

Wszelkie informacje, jak i sam dokument umowy przedsiębiorca ma obowiązek przekazać konsumentowi w formie utrwalonej na papierze lub, jeżeli konsument wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku, w sposób czytelny i wyrażony prostym językiem. Stanowią one integralną część

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl

umowy zawieranej na odległość albo poza lokalem przedsiębiorstwa i mogą być zmienione jedynie za wyraźnym porozumieniem stron.

Jeżeli przedsiębiorca kontaktuje się z konsumentem przez telefon w celu zawarcia umowy na odległość, ma obowiązek na początku rozmowy poinformować konsumenta o tym celu, a ponadto podać identyfikujące go dane oraz dane identyfikujące osobę, w imieniu której telefonuje. Proponując konsumentowi zawarcie umowy przez telefon, przedsiębiorca ma obowiązek potwierdzić treść umowy utrwaloną na papierze lub innym trwałym nośniku. Oświadczenie konsumenta o zawarciu umowy jest skuteczne dopiero wtedy gdy zostało utrwalone na papierze lub innym trwałym nośniku i przekazane przedsiębiorcy.

W razie uchybienia temu wymogowi formalnemu wcześniejsze ustalenia dokonane pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem nie będą wywoływać skutków prawnych.

Jeżeli przedsiębiorca nie spełnił obowiązków informacyjnych dotyczących opłat, kosztów, lub kosztów zwrotu rzeczy, o których mowa konsument nie ponosi tych opłat i kosztów.

Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni od dnia objęcia przez niego rzeczy w posiadanie, odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów, poza kosztami zwrotu rzeczy. Dla zachowania terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Jeżeli konsument nie został poinformowany przez przedsiębiorcę o prawie odstąpienia od umowy, prawo to wygasa po upływie 12 miesięcy od wskazanego wyżej dnia. W przypadku skutecznego odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa umowę uważa się za niezawartą. W takiej sytuacji przedsiębiorca ma obowiązek niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od umowy, zwrócić konsumentowi wszystkie dokonane przez niego płatności, w tym koszty dostarczenia rzeczy. Przedsiębiorca dokonuje zwrotu płatności przy użyciu takiego samego sposobu zapłaty, jakiego użył konsument, chyba że konsument wyraźnie zgodził się na inny sposób zwrotu, który nie wiąże się dla niego z żadnymi kosztami. Jeżeli przedsiębiorca nie zaproponował, że sam odbierze rzecz od konsumenta, może wstrzymać się ze zwrotem płatności otrzymanych od konsumenta do chwili otrzymania rzeczy z powrotem lub dostarczenia przez konsumenta dowodu jej odesłania, w zależności od tego, które zdarzenie nastąpi wcześniej.

Konsument ma obowiązek zwrócić rzecz przedsiębiorcy lub przekazać ją osobie upoważnionej przez przedsiębiorcę do odbioru niezwłocznie, jednak nie później niż 14 dni od dnia, w którym odstąpił od umowy, chyba że przedsiębiorca zaproponował, że sam odbierze rzecz. Do zachowania terminu wystarczy odesłanie rzeczy przed jego upływem. Konsument ponosi tylko bezpośrednie koszty zwrotu rzeczy, chyba że przedsiębiorca zgodził się je ponieść lub nie poinformował konsumenta o konieczności poniesienia tych kosztów. Jeżeli umowę zawarto poza lokalem przedsiębiorstwa a rzecz dostarczono konsumentowi do miejsca, w którym zamieszkiwał w chwili zawarcia umowy, przedsiębiorca jest zobowiązany do odebrania rzeczy na swój koszt, w sytuacji gdy ze względu na charakter rzeczy nie można jej odesłać w zwykły sposób pocztą.

Autor: Anna Szynal – Radca Prawny

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin
e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl
NIP: 712-01-69-716
tel.: (81) 710-46-30, fax: (81) 746-13-24
www.oic.lublin.pl
Wpis do rejestru agencji zatrudnienia – nr 371